

Identiteitsvaststelling

van

verdachten

en

illegale vreemdelingen

door

opsporingsdiensten

***Een toetsingskader voor de kwaliteit van
het product, het proces en de organisatie***

Clemens H. J. Willemsen

**IDENTITEITSVASTSTELLING
van
VERDACHTEN
en
ILLEGALE VREEMDELINGEN
door
OPSPORINGSDIENSTEN**

Clemens Henricus Johannes Willemsen

ISBN: 978-94-6380-350-2
Geprint door: Proefschriftmaken||www.proefschriftmaken.nl
Uitgegeven door: Global Academic Press||www.globalacademicpress.com
Copyright: C.H.J. Willemsen 2019

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Identiteitsvaststelling van verdachten en illegale vreemdelingen door opsporingsdiensten

Een toetsingskader voor de kwaliteit van het product, het proces en de organisatie

Proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor aan Tilburg University op gezag van prof. dr. G.M. Duijsters, als tijdelijk waarnemer van de functie rector magnificus en uit dien hoofde vervangend voorzitter van het college voor promoties, in het openbaar te verdedigen ten overstaan van een door het college voor promoties aangewezen commissie in de Aula van de Universiteit

op dinsdag 1 oktober 2019 om 10:00 uur

door Clemens Henricus Johannes Willemsen,
geboren te Wehl.

Promotor:
prof. dr. E.J. Koops

Copromotor:
mr. dr. ir. B.H.M. Custers

Overige leden van de promotiecommissie:
prof. dr. ing. Z.J.M.H. Geradts
prof. dr. R.E. Leenes
prof. dr. C.J. de Poot
prof. mr. dr. C.R.J.J. Rijken

Voorwoord

De gedachte om de wijze van identiteitsvaststelling zowel in de strafrechtsketen als in de vreemdelingenketen in Nederland te onderzoeken, speelde al sinds ik in 2006 werkzaam raakte op het terrein van de informatievoorziening in de strafrechtsketen. "*Is de wijze waarop de identiteitsvaststelling in de strafrechtsketen gebeurt uniek en hoe gebeurt het in andere verwante ketens in Nederland?*", was een vraag die mij bezig hield en bezig houdt. Enkele artikelen die ik inzake biometrie en identiteitsdocumenten gepubliceerd heb en enkele interne rapporten op dit gebied¹ vormden achteraf gezien de opmaat tot voorliggend proefschrift². Deze artikelen waren evenwel niet op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd doch op persoonlijke ervaring en ideeën.

Sinds mijn afstuderen als bestuurlijk informaticus in 1985 was de verbinding met de (academische) onderzoekswereld beperkt tot het schrijven van enkele artikelen in vaktijdschriften inzake informatie-beveiliging en biometrie, het vervaardigen van een boek over biometrie alsmede een aantal optredens als gastdocent aan de politieacademie en een opleiding voor identiteitsdeskundigen. In 2010 mocht ik een student, verbonden aan de Universiteit van Tilburg, begeleiden bij het schrijven van een masterscriptie ten aanzien van wetgeving en biometrie. Onbewust kwam het idee naar voren om de s van drs te kunnen laten vallen door een proefschrift te gaan schrijven. In het begin van het onderzoek was het voor mij de vraag in welk vakgebied dit proefschrift qua onderwerp het beste thuis hoorde. Het vakgebied van recht en informatisering bood aanknopingspunten daar de identiteitsvaststelling en de daarbij behorende bevoegdheden, rechtvaardiging vinden in wet- en regelgeving en gezien de impact die het proces heeft op de privacy van betrokkenen. Het Tilburg Institute for Law, Technology and Society (TILT) lag daarmee voor de hand maar Bert-Jaap Koops wilde in 2011 wel eerst een paar hoofdstukken als proef zien alvorens hij mij als buitenpromovendus kon aanvaarden! Hij was zeer geduldig om mij in deze jaren nauwgezet te begeleiden. Bart Custers had in die jaren al enkele hoofdstukken becommentarieerd en was vanaf 2015 bereid om als co-promotor op te treden. Het opstellen en uitvoeren van een wetenschappelijk onderzoek is heel iets anders dan het schrijven van een ambtelijk beleidsstuk. Ik besepte in het eerste jaar dat ik extra scholing nodig had om de onderzoeks-opzet goed te kunnen formuleren. De Graduate Law School van de

---

¹ Zie bijvoorbeeld [Willemsen 2008].

² Waar in een hoofdstuk wordt gesproken over 'dit proefschrift' kan tevens worden gelezen 'het onderzoek zoals beschreven in dit proefschrift'.

Erasmus Universiteit stelde mij in de gelegenheid een korte cursus, 'Introduction to Methods of Legal Research', te volgen. Vervolgens kon ik een uitgebreidere cursus, 'Writing a Dissertation', volgen aan de Universiteit van Delft.

Dit proefschrift³ is bewust in het Nederlands opgesteld met een Engelstalige samenvatting van de tekst, het datamodel en het toetsingskader als schema omdat ik een aantal bepalende termen zoals identificeren, identiteit vaststellen en identiteitsvaststelling genuanceerder in mijn moedertaal kan benoemen en subtiele bewoordingen beter tot hun recht komen. Ik besef dat dit proefschrift daardoor internationaal gezien minder aandacht trekt doch het is mede voor de praktijk bestemd om de situatie in Nederland van een kwaliteitsoordeel te kunnen voorzien.

---

³ Het voorblad van dit proefschrift bevat in afwijking tot het voorbeeld van de titelpagina van eerdere promotiereglementen bewust niet mijn geboortedatum. Gelet op het onderwerp van dit proefschrift is het niet opportuun om privacy-gevoelige persoonsgegevens zoals een geboortedatum te vermelden als de combinatie van voor- en achternamen voldoende uniek is, zeker in combinatie met de (unieke) geboorteplaats.

Afkortingen

In de hoofdtekst voorkomende afkortingen:

<i>Afk.</i>	<i>Betekenis</i>
ACPO	Association of Chiefs of Police
ACVZ	Adviescommissie Vreemdelingenzaken
AFIS	Automated Fingerprint Information System
AOW	Algemene Ouderdoms Wet
ASINP	Strengthening Architectures for the Security of Identification of Natural Persons
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AVIM	Afdeling Vreemdelingenpolitie Identificatie en Mensenhandel
BOD	Bijzondere Opsporingsdienst
BPR	Bureau Persoons Registraties
BRP	Basisregistratie Personen
BSN	Burgerservicenummer
BvBSN	Beheervoorziening Burgerservicenummer
BVH	Basisvoorziening Handhaving
BVI	Basisvoorziening Informatie
BVID	Basisvoorziening Identiteitsvaststelling
BVV	Basisvoorziening Vreemdelingen
BW	(Nieuw) Burgerlijk Wetboek
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBP	College Bescherming Persoonsgegevens
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJIS	Criminal Justice Information Services
CMI	Centraal Meld- en Informatiepunt identiteitsfraude en -fouten
CobIT	Control Objectives for Information and related Technology
CPA	Centrale Personen Administratie
DGRR	DG Rechtspleging en Rechtshandhaving
DGVZ	DG Vreemdelingenzaken
DIS	Wet deskundige in strafzaken
Discs	Documenteninformatiesysteem IND
DIX	Deskundigen-Index
DKV	Descendant ou équerre, cave ou rectiligne, à coupe convexe ook wel Deq. car. vex.
DNA	DeoxyriboNucleic Acid
DPO	dactyloscopisch punt van overeenkomst
ECID	Expertise Centrum Identiteitsfraude en Documenten
ECRIS	European Criminal Records Information System
EEGG	echt, eigen, geldig en gekwalificeerd

<i>Afk.</i>	<i>Betekenis</i>
EER	equal error rate
EFQM	European Foundation for Quality Management
EG	Europese Gemeenschap
EHRM	Europese Hof voor de Rechten van de Mens
EIK	Europese identiteitskaart
EMN	Europees MigratieNetwerk
ENAR	European Network Against Racism
EPRIS	European Police Records Index System
EU	Europese Unie
Eurodac	European Dactyloscopy
EU-VIS	European Visa Information System
EVRM	Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens
FADO	False and Authentic Documents
FAR	false accept(ance) rate
FBI	Federal Bureau of Investigation
FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
FISWG	Facial Identification Scientific Working Group
FMR	false match rate
FNIR	false negative identification rate
FNMR	false non match rate
FPIR	false positive identification rate
FRR	false reject(ion) rate
FTA	failure to acquire
FTE	failure to enroll
GBA	Gemeentelijke BasisAdministratie
GIDS	Geïntegreerde interactieve database voor Strategische bedrijfsinformatie
Gw	Grondwet
ICAO	International Civil Aviation Organization
id	identiteit
IEC	International Electrotechnical Commission
ILVR	illegale vreemdeling
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit
IODP	identificerend officieel document persoonsgegevens
IOM	International Organization for Migration
ISO	International Organization for Standardization
IVBPR	Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten
JBZ	Raad Justitie en Binnenlandse Zaken
JDS	Justitieel Documentatie Systeem
JenV	Justitie en Veiligheid
Justid	Justitiële Informatiedienst
KenO	Kenteken- en Opsporingssysteem
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten

<i>Afk.</i>	<i>Betekenis</i>
KMar	Koninklijke Marechaussee
KMS	Kennismanagementsysteem
LDM	Landelijke DeskundigheidsMakelaar
LGRD	Landelijk Register Gerechtelijk Deskundigen
LMF	landelijk meldingsformulier
MAP	Mean Average Precision
MBI	Meerdere Biometrische Identiteiten
MRTD	Machine Readable Travel Documents
MRZ	machinaal leesbare zone
N.O.	Nationale Ombudsman
NFI	Nederlands Forensisch Instituut
NFIQ	NIST Fingerprint Image Quality
NIST	National Institute of Standards and Technology
NRGD	Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen
nt	noot
NVVB	Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken
OBJD	Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie
OCR	Optical Character Recognition
OM	Openbaar Ministerie
OPS	Opsporingsregister
ORRA	Online Raadpleegbare Reisdocumenten Administratie
PB	persoonsbewijs
PIL	Protocol Identificatie en Labeling
PKN	Politie Kennisnet
Progis	Programma Informatievoorziening Strafrechtsketen
RAAS	Reisdocumenten Aanvraag- en ArchiefStations
RIO	Registratie Interne Onderzoeken
RNI	Register Niet Ingezetenen.
RvIG	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens
SIRPIT	SIRene PICTure Transfer
SIS	Schengen Informatiesysteem
SKDB	Strafrechtketendatabase
SLTD	Stolen and Lost Travel Documents
SMART	Specific, Measurable, Achievable, Realistic and Timely
SoFi	Sociaal-Fiscaal
Stb.	Staatsblad
Sv	Wetboek van strafvordering
TD	Travel Documents
UNW	uiterlijk niet-waarneembare biometrische kenmerken
UVRM	Universele Verklaring van de Rechten van de Mens
UW	uiterlijk waarneembare biometrische kenmerken
V.S.	Verenigde Staten
VERD	Verdachte
VIP	VerwijsIndex Personen

<i>Afk.</i>	<i>Betekenis</i>
VIR	Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst
VIS	Visuminformatiesysteem
VK	Verenigd Koninkrijk
VP	Vreemdelingenpolitie
VVI	Voorziening Verificatie en Identificatie
VWEU	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Wivvg	Wet identiteitsvaststelling verdachten, veroordeelden en getuigen
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
WvRv	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Inhoudsopgave verkort

VOORWOORD

AFKORTINGEN

INHOUDSOPGAVE VERKORT

INHOUDSOPGAVE

LIJST VAN FIGUREN EN TABELLEN

<i><u>HFDST. 1. INLEIDING</u></i>	1
<i><u>HFDST. 2. GESCHIEDENIS EN CONTEXT VAN DE IDENTITEITSVASTSTELLING</u></i>	18
<i><u>HFDST. 3. IDENTITEIT EN IDENTITEITSVASTSTELLING</u></i>	87
<i><u>HFDST. 4. MANAGEN VAN DE KWALITEIT VAN IDENTITEITSVASTSTELLING</u></i>	175
<i><u>HFDST. 5. EUROPESE VERDRAGEN EN VERORDENINGEN</u></i>	227
<i><u>HFDST. 6. TOETSINGSKADER IDENTITEITSVASTSTELLING</u></i>	245
<i><u>HFDST. 7. TOETSING IDENTITEITSVASTSTELLING DOOR OPSPORINGSDIENSTEN IN NEDERLAND</u></i>	267
<i><u>HFDST. 8. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN</u></i>	310

NAWOORD

SAMENVATTING

ENGELSTALIGE SAMENVATTING

Bijlagen

	hfdst	§
1 <i>BEGRIPPEN</i>		
2 <i>LITERATUURLIJST</i>		
3 <i>ASPECTEN PER IDENTIFIER</i>	3	3.2
4 <i>VORMEN VAN BIOMETRIE VOOR OPSPORINGSDIENSTEN</i>	3	3.3
5 <i>PUBLIEKE REGISTERS IDENTITEITSDOCUMENTEN EN/OFF PERSONEN</i>	6	3.2
6 <i>COMMERCIELE REGISTERS IDENTITEITSDOCUMENTEN</i>	6	3.2
7 <i>BEVRAAGDE EXPERTS</i>		

Inhoudsopgave

<u>HFDST. 1. INLEIDING</u>	1
1 INTRODUCTIE	2
2 ONDERZOEKSOPZET	6
2.1 CONCEPTUEEL ONTWERP	6
2.2 ONDERZOEKSTECHNISCH ONTWERP	10
3 LEESWIJZER EN DOELGROEP	15
4 SAMENVATTING	17
<u>HFDST. 2. GESCHIEDENIS EN CONTEXT VAN DE IDENTITEITSVASTSTELLING</u>	18
1 INLEIDING	19
2 IDENTIFICATIE VAN DE BURGER IN DE MAATSCHAPPIJ	20
2.1 NAAMGEVING VAN PERSONEN	20
2.2 BEVOLKINGSREGISTRATIE	22
2.3 PERSONENADMINISTRATIE	24
2.4 PERSOONS- EN BURGERSERVICENUMMER ALS ZOEKSLEUTEL VAN ADMINISTRATIES	26
2.5 PERSOONSBEWIJS	28
2.6 REISDOCUMENT	33
2.7 IDENTIFICATIEPLICHT	36
3 IDENTIFICATIE VAN DE VERDACHTE IN HET STRAFRECHT EN DE ILLEGALE VREEMDELING IN HET VREEMDELINGENRECHT	37
3.1 VERDACHTEN, RECIDIVISTEN EN ILLEGALE VREEMDELINGEN	38
3.2 METHODEN: SIGNALEMENT, DACTYLOSCHOPIE, ANTROPOMETRIE EN FOTOGRAFIE	44
3.3 TOEPASSINGEN VAN DE METHODEN NAAR REGIO	52
3.4 CENTRALISERING VERDACHTENGEGEVENS	59
4 IDENTITEITS- EN DOCUMENTFRAUDE ALS CONTEXTFACTOR	62
4.1 BETEKENIS EN GEVOLGEN	62
4.2 VOORBEELDEN IN HET STRAFRECHT EN HET VREEMDELINGENRECHT	67
5 WET- EN REGELGEVING	70
5.1 RECHT, DOELEN EN PRIVACY (NAAR TWEE ASPECTEN)	71
5.2 INFORMATIONELE PRIVACY EN EUROPESE VOORSCHRIFTEN	81
5.2.1 <i>(Totstandkoming van de) Europese voorschriften</i>	81

5.2.2	<i>Algemene verordening gegevensbescherming</i>	82
5.2.3	<i>Richtlijn gegevensbescherming bij opsporing en vervolging</i>	83
6	SAMENVATTING	86
	<u>HFDST. 3. IDENTITEIT EN IDENTITEITSVASTSTELLING</u>	87
1	INLEIDING	88
2	DEFINITIES EN BEGRIPPEN VAN IDENTITEITSVASTSTELLING	89
	2.1 IDENTITEIT VERSUS ANONIMITEIT EN PSEUDONIMITEIT.....	89
	2.2 IDENTIFICATIE.....	94
	2.3 VERIFICATIE	96
	2.4 IDENTITEITSVASTSTELLING	97
	2.5 IDENTIFICEERBAAR(HEID)	99
	2.6 HERINNERING VANUIT HET GEHEUGEN	100
3	ELEMENTEN VAN DE IDENTITEIT: IDENTIFIERS	102
	3.1 IDENTIFIERS EN INDELINGEN	103
	3.2 ASPECTEN EN DIMENSIES VAN IDENTIFIERS	105
	3.3 BIOMETRIE ('WAT JE BENT').....	116
	3.3.1 <i>Achtergrond</i>	116
	3.3.2 <i>Vingerafdrukken</i>	125
	3.3.3 <i>Gelaatsfoto's (gezichtsvergelijking)</i>	129
	3.3.4 <i>Tatoeages, littekens en markeringen</i>	135
	3.4 ADMINISTRATIEVE OF SOCIALE KARAKTERISTIEKEN ('WAT JE IS TOEGEKEND') ...	136
	3.4.1 <i>Ontstaan en einde van de identiteit</i>	138
	3.4.2 <i>Matching; relateren van identificerende persoonsgegevens</i>	143
	3.5 IDENTITEITSDOCUMENT ('WAT JE HEBT')	151
	3.5.1 <i>Is het identiteitsdocument echt?</i>	153
	3.5.2 <i>Is het identiteitsdocument eigen, geldig en/of gekwalificeerd?</i>	156
	3.5.3 <i>Problemen met identiteitsdocumenten</i>	158
	3.5.4 <i>Internationale regelgeving voor identiteitsdocumenten</i>	161
	3.6 DE RELATIE TUSSEN DE IDENTIFIERS ALS GEGEVENSMODEL	166
4	RECAPITULATIE TE STELLEN EISEN	169
	4.1 AAN HET PRODUCT TE STELLEN EISEN.....	169
	4.2 AAN HET PROCES TE STELLEN EISEN	171
	4.3 AAN DE OPSPORINGSDIENST TE STELLEN EISEN	173
	4.4 AAN DE OPSPORINGSFUNCTIONARIS TE STELLEN EISEN	173
5	SAMENVATTING	173

<u>HFDST. 4. MANAGEN VAN DE KWALITEIT VAN IDENTITEITSVASTSTELLING</u>	175
1 INLEIDING	176
2 KWALITEIT, KWALITEITSZORG EN KWALITEITSMANAGEMENTSYSTEMEN	178
2.1 DEFINITIE EN DIMENSIES VAN KWALITEIT	178
2.2 KWALITEITSZORG	180
2.3 KWALITEITSMANAGEMENTSYSTEMEN.....	181
3 PRODUCT: DE VASTGESTELDE IDENTITEIT	186
3.1 KWALITEITSNIVEAUS IN ALGEMENE ZIN	186
3.2 KWALITEITSNIVEAUS IN AANVERWANTE DOMEINEN.....	188
3.3 INDELINGEN VAN NIVEAUS VAN DE IDENTITEIT OP EEN RIJ	191
4 PROCES: DE IDENTITEITSVASTSTELLING	193
4.1 BEHEERSING VAN HET PROCES	193
4.2 VOLWASSENHEIDSNIVEAUS VAN HET PROCES	197
5 ORGANISATIE: DE OPSPORINGSDIENST EN OPSPORINGSFUNCTIONARIS	200
5.1 OPSPORINGSDIENST	203
5.2 OPSPORINGSFUNCTIONARIS	204
5.2.1 <i>Werkwijze van gerechtelijke deskundigen ter inspiratie</i>	205
5.2.2 <i>Werkwijze van ambtenaren van de burgerlijke stand ter inspiratie</i>	211
5.2.3 <i>Werkwijze van asieldeskundigen ter inspiratie</i>	214
5.2.4 <i>Overeenkomsten en verschillen tussen typen functionarissen</i>	216
6 RECAPITULATIE TE STELLEN EISEN	218
6.1 AAN HET PRODUCT TE STELLEN EISEN	220
6.2 AAN HET PROCES TE STELLEN EISEN	221
6.3 AAN DE OPSPORINGSDIENST TE STELLEN EISEN	222
6.4 AAN DE OPSPORINGSFUNCTIONARIS TE STELLEN EISEN	223
7 SAMENVATTING	225
<u>HFDST. 5. EUROPESE VERDRAGEN EN VERORDENINGEN</u>	227
1 INLEIDING	228
2 REGISTERS EN UITWISSELINGSFORMATEN	228
2.1 EURODAC	230
2.2 EU-VIS.....	231
2.3 VERDRAG VAN PRÜM.....	232
2.4 ECRIS	233

2.5	EPRIS	237
2.6	SCHENGENGRENSCODE	239
2.7	FADO	241
2.8	ZWEEDS KADERBESLUIT	241
3	RECAPITULATIE TE STELLEN 'TECHNISCHE' EISEN.....	242
3.1	AAN HET PRODUCT TE STELLEN EISEN	243
3.2	AAN DE OPSPORINGSDIENST TE STELLEN EISEN.....	244
4	SAMENVATTING.....	244
	<u>HFDST. 6. TOETSINGSKADER IDENTITEITSVASTSTELLING .....</u>	<u>245</u>
1	INLEIDING	246
2	OPZET VAN HET TOETSINGSKADER	247
2.1	NIVEAUS WAARBIJ IDENTITEIT IN VOLDOENDE MATE KAN WORDEN VASTGESTELD	247
2.2	VAN EISEN PER ASPECT NAAR INDICATOREN PER ASPECT EN NIVEAU.....	250
3	HET TOETSINGSKADER ALS INDICATOREN PER ASPECT EN NIVEAU ...	251
3.1	HET TOETSINGSKADER GRAFISCH WEERGEGEVEN	251
3.2	INDICATOREN INZAKE HET PRODUCT	255
3.3	INDICATOREN INZAKE HET PROCES.....	261
3.4	INDICATOREN INZAKE DE ORGANISATIE	263
4	SAMENVATTING.....	266
	<u>HFDST. 7. TOETSING IDENTITEITSVASTSTELLING DOOR OPSPORINGSDIENSTEN IN</u>	
	<u>NEDERLAND.....</u>	<u>267</u>
1	INLEIDING	268
2	PROCES VAN DE IDENTITEITSVASTSTELLING	269
3	WIJZE VAN TOETSING EN LEESWIJZER.....	270
4	TOETSING AAN DE INDICATOREN PER ASPECT EN NIVEAU	274
4.1	. INDICATOREN INZAKE HET PRODUCT	274
4.2	. INDICATOREN INZAKE HET PROCES.....	291
4.3	. INDICATOREN INZAKE DE ORGANISATIE	297
5	WEERGAVE VAN HET BEREIKTE NIVEAU PER ASPECT	306
6	SAMENVATTING	309
	<u>HFDST. 8. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN .....</u>	<u>310</u>

1	INLEIDING	311
2	CONCLUSIES VANUIT BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN	311
3	AANBEVELINGEN VOOR VERVOLGONDERZOEK.....	319
4	AANBEVELINGEN VOOR DE PRAKTIJK VANUIT MOGELIJKE TEKORTKOMINGEN.....	320
5	AFSLUITING.....	329

Lijst van figuren

(hoofdstuk.volgnummer	paginanummer in hoofdstuk)
Fig. 1.1 Onderzoeksmodel	14
Fig. 2.1 Burger, verdachte en illegale vreemdeling	19
Fig. 2.2 Persoonsbewijs	32
Fig. 2.3 Methoden voor identiteitsvaststelling	58
Fig. 2.4 Identiteitsfraude	64
Fig. 3.1 Identiteit en identifiers	88
Fig. 3.2 Relatie scores en links	147
Fig. 3.3 Voorbeeld houderpagina met visuele vingerafdruk.....	163
Fig. 3.4 Gegevensmodel identiteit.....	168
Fig. 4.1 Kwaliteitsmanagement	177
Fig. 4.2 De betekenis van kwaliteit	187
Fig. 4.3 Steenhouders met en zonder visie	194
Fig. 4.4 Een beheerst proces volgens Hoyle	195
Fig. 4.5 Een beheerst proces voor de identiteitsvaststelling	196
Fig. 4.6 Dimensies van de identiteit	220
Fig. 5.1 Nuttige of als essentieel gezien uit te wisselen gegevens	235
Fig. 6.1 De niveaus van het toetsingskader	253
Fig. 6.2 Het toetsingskader als indicatoren	254
Fig. 7.1 Proces beide rechtsgebieden	269
Fig. 7.2 Leeswijzer toetsing per aspect	273
Fig. 7.3 De invulling per niveau in Nederland	308
Fig. 9.0.1 Data model identity	3
Fig. 9.0.2 The benchmark.....	5

Lijst van tabellen

(hoofdstuk.volgnummer	paginanummer in hoofdstuk)
Tab. 2.1 Recidivist of first offender	42
Tab. 2.2 Lengte van een persoon	46
Tab. 2.3 Aantallen identiteitsfraude	66
Tab. 2.4 Aantallen identiteitsfraude details	66
Tab. 2.5 Onjuiste gegevens van gedetineerden	68
Tab. 2.6 Doelen van het strafrecht	73
Tab. 2.7 Doelen van het vreemdelingenrecht.....	74
Tab. 2.8 Europese kader informatiele privacy	82
Tab. 3.1 Identificatie en verificatie	98
Tab. 3.2 Herinnering vanuit het geheugen	101
Tab. 3.3 Mogelijke aspecten van identifiers	106
Tab. 3.4 Vereiste aspecten van identifiers	107
Tab. 3.5 Foutsituaties	109

Lijst van figuren en tabellen

Tab. 3.6	Classificaties van een biometrisch systeem	114
Tab. 3.7	Dimensies van de kwaliteit	116
Tab. 3.8	Gebruik biometrie	119
Tab. 3.9	Principes van een voorgestelde linguïstische zoekstandaard ..	150
Tab. 3.10	Echtheidskenmerken Nederlandse identiteitsdocumenten ..	155
Tab. 3.11	EG-verordening 2252/2004 en de identiteitsvaststelling	165
Tab. 3.12	Aan het product te stellen eisen	171
Tab. 3.13	Aan het proces te stellen eisen	172
Tab. 3.14	Aan de opsporingsdienst te stellen eisen	173
Tab. 3.15	Aan de opsporingsfunctionaris te stellen eisen	173
Tab. 4.1	ISO-begrippen	184
Tab. 4.2	Kwaliteitsmanagementprincipes	186
Tab. 4.3	Niveaus van het product	188
Tab. 4.4	Aannemelijkheid bij klimaatveranderingsdeskundigen	188
Tab. 4.5	Niveaus van de kwaliteit	192
Tab. 4.6	Begrippen bij het proces van identiteitsvaststelling	196
Tab. 4.7	Niveaus van een proces	198
Tab. 4.8	Kengetallen procesbeheersing	199
Tab. 4.9	Niveaus van beoordeling	201
Tab. 4.10	Aanbevelingen voor competenties	202
Tab. 4.11	Organisaties van gerechtelijke deskundigen	210
Tab. 4.12	Aan 1 ^e en 2 ^e lijnsdeskundige te stellen eisen	211
Tab. 4.13	Aan de ambtenaar van de burgerlijke stand te stellen eisen	214
Tab. 4.14	Deskundigenadvisering in de asielpprocedure	215
Tab. 4.15	Overeenkomsten en verschillen in werkwijze	217
Tab. 4.16	Niveaus qua product, proces en organisatie	219
Tab. 4.17	Aan het product te stellen eisen	221
Tab. 4.18	Aan het proces te stellen eisen	222
Tab. 4.19	Aan de opsporingsdienst te stellen eisen	223
Tab. 4.20	Aan de opsporingsfunctionaris te stellen eisen	225
Tab. 5.1	Europese verdragen en subjecten	230
Tab. 5.2	Persoonsidentificerende gegevens	235
Tab. 5.3	Behoeftte aan persoonsinformatie	238
Tab. 5.4	Aan het product te stellen eisen	244
Tab. 5.5	Aan de opsporingsdienst te stellen eisen	244
Tab. 6.1	Niveaus qua product, proces en organisatie	247
Tab. 6.2	Betekenis codes van de eisen	252
Tab. 7.1	Proces identiteitsvaststelling	270
Tab. 7.2	Karakteristiek bij verdachte en strafbaar feit	276
Tab. 7.3	De invulling per niveau in Nederland	307

Hoofdstuk 1. Inleiding

Inhoudsopgave

1	INTRODUCTIE	2
2	ONDERZOEKSOPZET	6
2.1	CONCEPTUEEL ONTWERP	6
2.2	ONDERZOEKSTECHNISCH ONTWERP	10
3	LEESWIJZER EN DOELGROEP	15
4	SAMENVATTING	17

1 Introductie

Aanleiding

Meer en meer wordt informatie gedeeld over (de identiteit van) verdachten en illegale vreemdelingen¹ tussen partijen op de rechtsgebieden van het strafrecht en het vreemdelingenrecht. Criminaliteit is niet aan rechtsgebieden en landsgrenzen gebonden dus is het nodig om de identiteit van de verdachte en de illegale vreemdeling juist vast te stellen. Opsporingsdiensten dienen voor beide groepen personen uit de twee rechtsgebieden eerst de identiteit vast te stellen alvorens het proces van opsporing dan wel terugkeer en vertrek verder kan gaan. Opsporingsdiensten in Nederland zijn de Nationale politie, de Koninklijke Marechaussee (KMar) en de Bijzondere Opsporingsdiensten (BOD-en)². Identiteit wordt door de International Civil Aviation Organization (ICAO) beschreven als de verzameling van onderscheidende persoonlijke en fysieke kenmerken, gegevens en kwaliteiten waarmee een persoon definitief van andere personen kan worden onderscheiden [ICAO/MRTD z.d.]. Als definitie voor identiteit hanteer ik³: de aanduiding voor een persoon (zijnde een entiteit) waarmee de persoon zich voldoende onderscheidt van anderen in een bepaalde context.

---

¹ Waar in dit proefschrift gesproken wordt over een verdachte en een illegale vreemdeling, wordt altijd bedoeld de aparte rollen van een van een strafbaar feit verdachte persoon en een illegaal verblijvend persoon. De specifieke situatie van de vreemdeling in het strafrecht valt buiten dit proefschrift. Internationaal wordt gesproken over 'undocumented migrant' oftewel ongedocumenteerde migrant wat wellicht een zuiverdere benaming is, doch doorgaans wordt in Nederland en daarmee ook in dit proefschrift gesproken over illegale vreemdeling.

² De bijzondere opsporingsdiensten laten de identiteitsvaststelling altijd plaatsvinden bij de politie (of in uitzonderlijke gevallen bij de KMar). De BOD-en maken voor de identiteitsvaststelling gebruik van met de politie en de KMar gemaakte afspraken m.b.t. het gebruik van verhooruimtes, celgebruik en voeding van ingesloten verdachten. De Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) heeft als enige BOD verificatiemodules in eigen beheer en kan op de FIOD-kantoren verifiëren. Persoonlijke mededeling J. Ras, landelijk projectleider Progis, FIOD-Rotterdam namens de BOD-en, 4 juni 2012. In dit proefschrift zal verder alleen aandacht worden besteed aan de politie en de KMar. De rol van de Immigratie- en naturalisatiedienst wordt toegelicht in hoofdstuk 4 §3.2.

³ De definitie van identiteit komt na enige uitleg in hoofdstuk 3 §2.1 aan de orde doch voor een beter begrip, benoem ik de definitie hier al vast. Daar komt ook het hiermee verwante begrip identifier aan de orde dat dichter aan ligt tegen de definitie volgens ICAO.

De beginselen en de kwaliteit van de methode van identiteitsvaststelling die de opsporingsdiensten voor de verdachte en voor de illegale vreemdeling hanteren, zijn sterk onderbelicht. Dit onderzoek stelt een toetsingskader op waarmee de kwaliteit van de identiteitsvaststelling kan worden beoordeeld en toetst als aanzet de werkelijkheid hieraan bij opsporingsdiensten in Nederland. Daarmee wordt ook inzichtelijk of en welke verschillen er in dit opzicht bestaan tussen het strafrecht en het vreemdelingenrecht en waar de opsporingsdiensten rekening mee dienen te houden.

Verdachten hebben bij de fysieke aanhouding door opsporingsdiensten in het strafrecht en het vreemdelingenrecht niet altijd belang bij het verstrekken van de ware identiteit. Door het verstrekken van een valse identiteit onthoudt de verdachte aan de opsporingsdienst een juist en volledig beeld van het criminele verleden en komen aspecten als recidive, vuurwapengevaarlijkheid, et cetera niet (tijdig) aan het licht. Het Wetboek van Strafvordering (Sv) artikel 27 lid 1 definieert een verdachte als volgt: "*Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit*". Een verdachte wordt in dit proefschrift gezien als een persoon waarvan de opsporingsdienst redelijkerwijs vermoedt dat deze een strafbaar feit heeft gepleegd.

Een verdachte hoeft op voorhand niet schuldig te zijn. Het onschuld-beginsel (voluit: onschuldig tot het tegendeel is bewezen) luidt in het Latijn: praesumptio innocentiae. Bij de identificatie is een verdachte niet automatisch een misdadiger⁴; pas als de identiteit van de verdachte bekend is, zou een crimineel verleden kunnen blijken. Daarbij heeft een verdachte, volgens het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) een aantal rechten die voor het strafrecht in Nederland zijn uitgewerkt in het Sv (zie voor de wet- en regelgeving hoofdstuk 2 §5⁵).

Een vreemdeling wordt in de Vreemdelingenwet 2000 (artikel 1) beschreven als: "*Ieder die niet de Nederlandse nationaliteit bezit en niet op grond van een wettelijke bescherming als een Nederlander moet worden behandeld. Dit ter onderscheiding van een langdurig ingezetene; houder van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd*". Een illegaal wordt in de Nederlandse migratiekaart [Jennissen 2011, p. 307] beschreven als een niet-Nederlander die zich zonder toestemming van de Nederlandse overheid hier vestigt. Ook omvat deze aanduiding

⁴ De termen 'misdadiger' en 'crimineel' worden in de praktijk wel door elkaar gebruikt. Zie ook hoofdstuk 2 §3.1.

⁵ In dit proefschrift wordt een verwijzing naar een paragraaf in het hoofdstuk zelf aangeduid als §y. Een verwijzing naar een paragraaf in een ander hoofdstuk wordt aangeduid als hoofdstuk x §y.

Hoe wordt de identiteit vastgesteld van verdachten en van illegale vreemdelingen? Hoe kan de kwaliteit van de vaststelling in beeld worden gebracht? Dit proefschrift geeft een methode om de kwaliteit van het vaststellen van de identiteit te bepalen en zo nodig te verbeteren, toegepast op de opsporingsdiensten in Nederland. Onderscheid wordt gemaakt naar het product, het proces en de organisatie.

Clemens Willemsen studeerde in 1985 af in de Bestuurlijke Informatica aan de Faculteit der Economische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit te Groningen. Dit proefschrift bouwt voor een deel voort op deze studie in de vorm van een gegevensmodel en matching van gegevens doch bevat ook juridische, biometrische en kwaliteitsmanagementaspecten. Het proefschrift geeft zijn interesse weer in het vergaren, verrijken en delen van kennis. Ook heeft het toetsingskader een praktische betekenis voor de opsporingsdiensten.

Druk: Global Academic Press